

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาสิ่งที่มีผลต่อการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประเภทฉาย ในโรงเรียนรัฐบาลสังกัดกรม
วิสามัญศึกษา ในจังหวัดพระนครและธนบุรี พอจะสรุปผลการวิจัยได้เป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

๑. จำนวนเครื่องฉายชนิดต่าง ๆ ที่โรงเรียนมีอยู่ในขณะนี้ยังน้อยเกินไป ไม่เหมาะสมกับ
จำนวนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา จะเห็นได้จากรายเฉลี่ยของเครื่องฉาย ๑ เครื่อง ต่อจำนวน
นักเรียนยังสูงมาก

๒. เครื่องฉายชนิดต่าง ๆ ส่วนมากโรงเรียนซื้อด้วยเงินบำรุงการศึกษา และได้รับไว้ใน
ครอบครองไม่เกิน ๑๐ ปี จึงยังคงอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ทั้งสิ้น ทั้งนี้ส่วนมากอยู่ในความดูแลรักษาของ
ครูโสตทัศนศึกษาประจำโรงเรียน

๓. ในปัจจุบันนี้โรงเรียนในส่วนกลาง ส่วนมากมีความต้องการเครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่อง
ฉายสไลด์ และฟิล์มสตริป และเครื่องฉายภาพพิมพ์ มากกว่าเครื่องฉายชนิดอื่น ๆ

๔. ปริมาณวัสดุฉายที่โรงเรียนมีไว้บริการยังไม่เพียงพอกับความต้องการของครูในโรงเรียน
และที่ครูผลิตขึ้นใช้เองได้มีอยู่เพียงอย่างเดียวนั้นคือภาพถ่ายหรือภาพตัดมา

๕. ครูหัวหน้าสาขาวิชาส่วนมากมีความกระตือรือร้นที่จะผลิตวัสดุฉายได้เอง

๖. ปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับวัสดุฉายก็คือ โรงเรียนไม่มีวัสดุฉายไว้บริการแก่ครูเลย ที่พอจะมี
บ้างก็น้อยเกินไปและไม่ตรงกับบทเรียนหรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอน

๗. ในกรณีที่โรงเรียนไม่มีวัสดุฉาย ครูก็มีได้นิ่งนอนใจ ใค้อาศัยยืมจากแหล่งต่าง ๆ เช่น
สำนักข่าวสารออเมริกัน กองการศึกษาผู้ใหญ่ กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันวัฒนธรรมเยอรมัน และ
บริษัทเซลส์แห่งประเทศไทย เป็นต้น

๘. การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประเภทฉายประกอบการสอนส่วนมากใช้ห้องเรียนธรรมดา จึงไม่
สุจริตจำเป็นต้องจองห้องและเครื่องฉาย จะมีจองล่วงหน้าอยู่บ้างก็เพียง ๑ วันเท่านั้น

๙. วิธีเลือกวัสดุฉายมาใช้ประกอบการสอน ครูส่วนมากเลือกเองตามใจชอบ มีอยู่น้อยราย
ที่ปรึกษากับอาจารย์ใหญ่

๑๐. การเตรียมตัวครูก่อนใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประเภทฉายคล้ายคลึงกันทุกสาขาวิชา กล่าวคือ
ฉายก่อน (Preview) แล้วเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า แต่ไม่ใคร่สนใจศึกษาคู่มือครูมากนัก

๑๑. การเตรียมตัวนักเรียนก่อนใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประเภทฉาย ขึ้นอยู่กับสาขาวิชา คือแต่ละ

สายวิชาต่างมีวิธีเตรียมตัวนักเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาของตนแตกต่างกันออกไป เช่นภาษาไทย และสังคมศึกษาให้อ่านหนังสือมาก่อน คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ให้อภิปรายร่วมกันก่อนฉาย ภาษา อັวกฤษบอกคำใหม่หรือศัพท์ยากให้ ส่วนศิลปะแนะนำให้สนใจตอนใดตอนหนึ่งเป็นพิเศษ

๑๖. การใช้โสตทัศนูปกรณ์ประเภทฉายประกอบการสอน ส่วนมากมีนักเรียนเข้าเรียนห้องเดียว

๑๗. กิจกรรมที่คิดตามผลที่ครูส่วนมากใช้ ได้แก่ให้นักเรียนตอบคำถาม รองลงมาให้เขียนรายงานตามหัวข้อที่กำหนดให้และให้อ่านหนังสือเพิ่มเติม

๑๘. ครูส่วนมากใช้โสตทัศนูปกรณ์ประเภทฉายประกอบการสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายน้อยกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและสาเหตุที่ทำให้ครูใช้เนื่องมาจากเห็นว่า โสตทัศนูปกรณ์ประเภทฉายมีคุณค่ามากกว่าอุปกรณ์ประเภทอื่น ประกอบกับมีเวลาเตรียมตัวนักเรียนเพียงพอด้วย

๑๙. เมื่อครูใช้โสตทัศนูปกรณ์ประเภทฉายประกอบการสอน ปรากฏว่านักเรียนส่วนมากสนใจบทเรียน เข้าใจบทเรียนดีกว่าการสอนตามธรรมดา และแขนงวิชาที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดใสายวิชาภาษาไทยคือ วรรณคดี สายวิชาภาษาอังกฤษคือ การอ่าน สายวิชาคณิตศาสตร์คือ เรขาคณิต สายวิชาวิทยาศาสตร์คือ ชีววิทยา สายวิชาศิลปะคือ วาดเขียน และสายวิชาสังคมศึกษาคือ ภูมิศาสตร์

๒๐. ครูหัวหน้าสายวิชาส่วนมากยังขาดความรู้ทางโสตทัศนศึกษา มีอยู่บางส่วนที่สนใจฝึกฝนด้วยตนเอง และมีเป็นส่วนน้อยที่ได้ผ่านการอบรมระยะสั้น

๒๑. ครูในสายวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ และสังคมศึกษา ส่วนมากนิยมใช้โสตทัศนูปกรณ์ประเภทฉายประกอบการสอน และในจำนวนนี้ส่วนมากมีอายุระหว่าง ๒๐ - ๓๐ ปี ส่วนสายวิชาคณิตศาสตร์ มีครูน้อยคนนิยมใช้ และในจำนวนนี้ส่วนมากมีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี

๒๒. ครูที่นิยมใช้โสตทัศนูปกรณ์ประเภทฉาย ส่วนมากมีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปี จะเห็นได้ว่าครูที่สอนมานานปี นิยมใช้น้อยกว่าครูใหม่ ส่วนครูของครูที่นิยมใช้โสตทัศนูปกรณ์ประเภทฉายส่วนมากอยู่ในระดับปริญญาตรี นอกจากสายวิชาศิลปะสายเดียว ที่มีวุฒิปริญญาหรือเทียบเท่า

๒๓. ครูส่วนมากเมื่อใช้โสตทัศนูปกรณ์ประเภทฉายประกอบการสอนแล้ว มักจะไม่ใช้ข้ออุปกรณ์ประเภทอื่นควบคู่ไปด้วย แต่ในกรณีที่ไม่ได้ใช้โสตทัศนูปกรณ์ประเภทฉาย ครูจะใช้อุปกรณ์อื่นทดแทน และที่นิยมมากที่สุดได้แก่วัสดุกราฟิก

๒๔. อุปสรรคที่ทำให้การใช้โสตทัศนูปกรณ์ประเภทฉายไม่ได้ผลเท่าที่ควรได้แก่ ต้องสอนมาก ชั่วโมงไม่มีเวลาเตรียม สถานที่ไม่อำนวย วัสดุฉายไม่ได้ ไม่มีเครื่องฉาย และใช้เครื่องฉายไม่เป็น

๒๕. งบประมาณสำหรับจัดซื้อหรือจัดหาเครื่องฉายและวัสดุฉายของโรงเรียน ยังไม่มีจัดสรร

ไว้โดยเฉพาะ

๒๒. ครูหัวหน้าสาขาวิชาเชื่อว่า การลดจำนวนชั่วโมงสอนของครูให้น้อยลง และมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับเครื่องฉายและวัสดุฉายให้มากขึ้น จะเป็นการช่วยส่งเสริมให้มีการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอเสนอแนะ

จากการค้นพบครั้งนี้ ผู้วิจัยใครจะเสนอแนะเกี่ยวกับเกี่ยวกับไอศหัตถ์ศูญปกรณัระเภทฉายใน
โรงเรียนรัฐบาล ดังต่อไปนี้

ก. เสนอแนะต่อกรมเจ้าสังกัด

๑. กรมวิสามัญศึกษาควรจจะจัดสรรงบประมาณสำหรับไอศหัตถ์ศูญปกรณัระเภทต่าง ๆ ให้เพียงพอ
แก่ความจำเป็น โดยเฉพาะไอศหัตถ์ศูญปกรณัระเภทฉาย ซึ่งนับวันแต่จะมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอน
มากขึ้นทุกที ทั้งนี้เพราะจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมเป็นทวีคูณ จำเป็นจะต้องอาศัยไอศหัตถ์ศูญปกรณั
ระเภทฉายเข้าช่วย เพื่อเป็นการประหยัดเวลาและแรงงานของครูผู้สอน ถ้าหากมีงบประมาณสำหรับ
จัดหาไอศหัตถ์ศูญปกรณัอย่างเพียงพอแล้ว ปัญหาในเรื่องขาดแคลนเครื่องฉายและวัสดุฉายจะหมดไปทันที
บรรดาครูในโรงเรียนต่าง ๆ จะได้มีเครื่องฉายและวัสดุฉายพร้อมที่จะหยิบใช้ได้สะดวก อันจะเป็นปัจจัย
สำคัญส่งผลให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ควรจะลดชั่วโมงสอนของครูให้ลดลง ปัจจุบันครูในสังกัดกรมวิสามัญ ส่วนมากมีชั่วโมง
สอนระหว่าง ๑๖ - ๒๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นับว่ามีงานหนักมากจนแทบไม่มีเวลาทำงานอื่นอีกเลย แต่การ
ใช้ไอศหัตถ์ศูญปกรณัระเภทฉายประกอบการสอนเป็นงานที่ละเอียด จะต้องมีการเตรียมตัวครูเอง เตรียม
อุปกรณ์ เตรียมบทเรียน เตรียมนักเรียน และเตรียมกิจกรรมติดตามผล ถ้าหากครูไม่มีเวลาพอก็อาจจะ
ไม่สามารถเตรียมสิ่งทั้งกล่าวได้เลย เมื่อขาดการเตรียมเสียแล้วก็ยากที่บรรลุถึงวัตถุประสงค์ได้

๓. ควรจะมีการคัดเลือกครูใหม่เข้ารับราชการเสมอ เพราะครูใหม่ทั้งหลายส่วนมากมีพลัง
และความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง ส่วนครูเก่าที่เฉื่อยชาหรือขาดความกระตือรือร้นในการทำ
งาน ควรจะได้รับการสนับสนุนให้มีการเพิ่มพูนความรู้และกลวิธีใหม่ ๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งอาจจะใช้
การนิเทศ การอบรม หรือให้ศึกษาต่อตามความเหมาะสม

๔. การออกแบบโรงเรียน ในปัจจุบันโรงเรียนส่วนมากยังไม่มีห้องฉายโดยเฉพาะ ครูที่
ใช้ไอศหัตถ์ศูญปกรณัระเภทฉายต่างประสบปัญหาในเรื่องการควบคุมแสงสว่างและการถ่ายเทอากาศ ซึ่ง
เป็นผลให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ดังนั้นในการออกแบบโรงเรียนที่จะสร้างขึ้นในโอกาส
ต่อไป ควรจะคำนึงถึงห้องฉายไว้ด้วย ในกรณีที่ไม่อาจจะมีห้องฉายโดยเฉพาะได้ ก็ควรจะมีห้องที่
สามารถดัดแปลงให้เป็นห้องฉายได้ทันที ในเมื่อต้องการจะใช้ไอศหัตถ์ศูญปกรณัระเภทฉายประกอบการสอน

๕. จักให้มีครูไอศหัตถ์ศูญศึกษาประจำโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่ผลิต บริการ และเก็บรักษา
ไอศหัตถ์ศูญของโรงเรียน โดยไม่ต้องมีชั่วโมงสอน หรือให้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้เพราะงาน

โสตทัศนศึกษาเป็นงานบริการ หากมีงานอื่นต้องเป็นกั่วงวลอยู่ จะทำให้งานบริการไม่ได้ผลเต็มที่ เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โรงเรียนต่าง ๆ ยังไม่มีครูโสตทัศนศึกษาเป็นทางการ เพียงแต่เป็นครูที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลงานด้านโสตทัศนศึกษาเท่านั้น จึงทำให้งานชะงักงันไม่เจริญรุดหน้าเท่าที่ควร

๖. ควรจัดการอบรมวิชาโสตทัศนศึกษาแก่ครูระหว่างประจำการ (inservice training) อย่างกว้างขวาง เพื่อให้ครูที่เข้ารับการอบรมได้มีพื้นฐานความรู้ทางด้านการผลิต การใช้ประโยชน์ และการเก็บรักษาโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะทางด้านการใช้ประโยชน์ น่าจะให้ครูทุกคนได้รับความรู้โดยทั่วถึงกัน

ข. เสนอแนะต่อสถาบันฝึกหัดครู

สถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ ควรจะตระหนักถึงความสำคัญของโสตทัศนศึกษา โดยบรรจุเอาวิชาโสตทัศนศึกษาเข้าไว้ในหลักสูตร และพยายามหาวิธีจูงใจนักเรียนฝึกหัดครูให้สนใจและเห็นความสำคัญของวิชาโสตทัศนศึกษา ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการอาชีพของชนในอนาคต ทั้งนี้เพราะเป็นการแก้ปัญหาคูหาครูที่ขาดความรู้ทางด้านโสตทัศนศึกษาเสียตั้งแต่ต้นมือ

ค. เสนอแนะต่อผู้บริหารโรงเรียน

โรงเรียนเป็นงานบริการ การจะบริการได้ดียิ่งขึ้น จะต้องมีการบริการที่ดีเท่าที่เป็นอยู่ ผู้บริหารโรงเรียนโดยเฉพาะครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ ควรจะตระหนักถึงภาระของคนที่เกี่ยวข้องกับโสตทัศนศึกษาในโรงเรียนนี้ ดังต่อไปนี้

๑. เป็นผู้ให้และรับผิดชอบในกิจกรรมทางด้านโสตทัศนศึกษาของโรงเรียน โดยทั่ว ๆ ไป อย่างกว้างขวาง ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับนโยบาย และโครงการโสตทัศนศึกษาของโรงเรียน ให้มีการวางแผนงานระยะยาวไว้เป็นแนวปฏิบัติ ในโรงเรียนของตน ให้ใช้ประโยชน์จากโสตทัศนศึกษาให้มากที่สุด พิจารณาและอนุมัติงบประมาณทางด้านโสตทัศนศึกษา ควรจะได้ปรึกษากับคณะกรรมการโรงเรียนและครูอื่น ๆ เพื่อศึกษาความจำเป็น ก่อนที่จะตัดสินใจ

๒. จัดให้มีการประชุมทางวิชาการร่วมกัน ระหว่างหัวหน้าสายวิชา ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูโสตทัศนศึกษา ตลอดจนขอความร่วมมือจาก ศึกษานิเทศก์ฝ่ายโสตทัศนศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

๓. สร้างความต้องการที่จะใช้ และแนะให้ครูในโรงเรียนรู้จักใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอน ทั้งต้องเอาใจใส่ดูแลให้โดยผลดีด้วย

๔. ส่งเสริมให้มีการจัดหาอุปกรณ์ สำหรับบริการแก่ครูให้ทั่วถึง

๕. ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ และมีทักษะในการเลือก, การผลิต และการใช้

ประโยชน์ใส่ตักคุณอุปกรณชนิดต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้

ง. เสนอแนะต่อครูทั่ว ๆ ไป

๑. ครูควรจะมีวาทะที่รื้อรันทิ้งจะนำใส่ตักคุณอุปกรณประเภทฉายมาใช้ประกอบการสอน เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ และเร้าความสนใจของนักเรียน ทั้งยังเป็นโอกาสให้ได้แสดงวิธีสอน ตรงไปจากที่ใช้อยู่ตามธรรมดา

๒. วัสดุที่นำมาใช้ประกอบการสอนทุกครั้ง ควรจะได้มีการประเมินค่า ร่วมปรึกษากับนักเรียน เพื่อเลือกวัสดุฉายมาใช้ให้ตรงกับบทเรียนและความต้องการของนักเรียน

๓. วัสดุฉายบางชนิดที่ผลิตได้ไม่ยาก และราคาถูก เช่นภาพฉาย ภาพลอก ภาพตัดมา ครูควรจะมีผลิตขึ้นใช้เอง เพราะจะทำให้ได้วัสดุฉายที่ตรงกับบทเรียนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอนยิ่งขึ้น

๔. ก่อนที่จะใช้ใส่ตักคุณอุปกรณประเภทฉายประกอบการสอน ครูควรเตรียมตัวไว้ดีที่สุด จะต้องฉายดูก่อน ศึกษาคู่มือครู ปรับปรุงบทเรียนให้เข้ากับเนื้อหาในวัสดุฉาย เตรียมคำถามไว้ หากจังหวะที่จะสอดแทรกคำอธิบายไว้อย่างเหมาะสม ตลอดจนเตรียมกิจกรรมติดตามผลไว้ด้วย

๕. ต้องมีการเตรียมตัวนักเรียนเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสายวิชา แต่อย่างไรก็ตามควร จะแนะให้นักเรียนสนใจตอนที่สำคัญ ๆ เป็นพิเศษ เพื่อนักเรียนจะได้จับใจความได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

๖. ครูควรฝึกหัดนักเรียนให้รู้จักควบคุมเครื่องฉาย เพื่อเป็นผู้ช่วยในเวลาที่ครูต้องอธิบาย

๗. ครูควรชวนหาความรู้ และกลวิธีในการสอนใหม่ ๆ ใส่ตัวอยู่เสมอ เพื่อจะทำให้สอนได้ดีขึ้น ทั้งยังเป็นภาวการสร้างทางก้าวหน้า ในอาชีพให้แก่ตนเองอีกด้วย